

มงคลที่ ๗

พาสุสจฺจว : เป็นพหูสูตร

พระมหาจิตติภัทร อภฺธมฺโม
(ป.ธ.๕,พ.ม.,พธ.ม.,Ph.D)

พาสุสจฺจว จ

การได้ยินได้ฟังมาก

การจะเป็น	พหูสูตร	นั้นไม่ยาก
คือฟังมาก	หลายหน	จนคุ่นหู
ฟังธรรม	ทุกวัน	จากเจ้ากู
จะได้รู้	หลักธรรม	ยามงคล ^๑

มงคลข้อที่ ๗ นี้ หมายถึง ความเป็นผู้ที่ได้สดับรับได้ฟังมากหรือได้ศึกษาเล่าเรียนมากคำว่า “พาสุสจฺจว” ศัพท์เดิมคือ พหู + สุตตะ คำว่า พหู แปลว่า มาก คำว่า สุตตะ แปลว่า ฟัง เมื่อรวมกันเข้าจึงได้ความว่า “พาสุสจฺจว” หมายถึงการได้ยินได้ฟังมากและศัพท์ว่า พาสุสจฺจว”นี้เมื่อลงปัจจัย ในภาวะตัดทอน ตามหลักไวยากรณ์บาลี รูปศัพท์จะเปลี่ยนแปลงไปเป็น พาสุสจฺจจะ แปลว่า ความเป็นผู้ที่ได้ยินได้ฟังมาก

อนึ่ง คำว่า พาสุสจฺจจะ นี้เป็นข้อหนึ่งในอริยทรัพย์ ๗ และเป็นข้อหนึ่งในนาถกรณธรรม ๑๐ ประการ

^๑ธรรมโกศจารย์,พระ, มงคลชีวิต (พิมพ์โดย ธรรมสภา กรุงเทพฯ ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์)

อาจมีคำถามว่า “การได้ยินได้ฟังมาก” นั้นหมายความว่าอย่างไร เพราะปัจจุบันนี้มีเรื่องที่ได้ยินได้ฟังมากมายเหลือคณานับ เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง จึงขอให้พิจารณาข้อความในอรรถกถาดังต่อไปนี้ในเบื้องต้นก่อนว่า ท่านได้ให้ความหมายไว้อย่างไร คือ

“พาหุสัจจํ นาม พาหุสตะภาโว อตถโต พุทฺธวจนํ วา
พาหิรสิปปิ วา อุกคณหิตฺวา อุปฺปนํ ตตถ โภสลลํ”^๒

หมายความว่า ความเป็นพาหุสัจจะบุคคล นั้นได้แก่ ความเป็นผู้คงแก่เรียน เป็นผู้มีความรู้ในวิชาแขนงนั้นๆ อันเกิดจากการศึกษาหรือการฟังพุทธวจนะหรือวิชาการภายนอก

เมื่อพิจารณาความหมาย ตามอรรถกถาแล้ว กล่าวได้ว่า อาการที่ฟังมากหรือฟังบ่อยๆนั้นไม่ได้หมายเอา ความมากของเรื่องหรือวิชาการที่ได้ยินได้ฟังมาก แต่ท่านระบุเพียงสองเรื่องเท่านั้นคือ เรื่องพระพุทฺธวจนะ และเรื่องวิชาการภายนอก

ลักษณะของความเป็นผู้คงแก่เรียน คือ

๑. รู้ลึก คือ รู้เหตุแห่งความเป็นมาของเรื่องราวในอดีตของสิ่งๆนั้นได้อย่างถูกต้อง
๒. รู้รอบ คือ รู้สิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัวทั่วไปได้
๓. รู้กว้าง คือ ขยายความรู้สิ่งที่อยู่รอบตัวในแต่ละอย่างๆ อย่างละเอียด รวมถึงความเกี่ยวพันของสิ่งนั้นๆกับสิ่งอื่นๆด้วย^๓

คุณสมบัติของผู้คงแก่เรียน

๑. พุทฺธสฺสตา เรียนมาก ๒. ธตา จตจํ วัไต้มาก ๓. วจสา ปริจิตา คล่องปาก ชำนาญ ๔. มนसानุเปกฺขิตา พังพินิจพิจารณาจนขึ้นใจ ๕. ทิฏฐิยา สุปฏิวิทฺธา เข้าใจอย่างชัดเจนด้วยทิวฐิติ

มีพุทธภาษิตเกี่ยวกับผู้มีการศึกษา ๔ จำพวกคือ

พวกที่ ๑ มีการศึกษาน้อย และประพฤติปฏิบัติไม่สมควร

พวกที่ ๒ มีการศึกษาน้อย แต่ประพฤติปฏิบัติดีสมควร

พวกที่ ๓ มีการศึกษามาก และประพฤติปฏิบัติไม่สมควร

พวกที่ ๔ มีการศึกษามาก แต่ประพฤติปฏิบัติสมควร^๔

วิเคราะห์ได้ว่า พระพุทธองค์ทรงดำหนิ พวกที่ ๑ และ ๓ ทรงสรรเสริญพวกที่ ๒ และ ๔ ฉะนั้นบุคคลแม้มีการศึกษาดี แต่ไม่รู้จักใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และผู้อื่น ตลอดถึงปฏิบัติตนไม่สมควร ความมีการศึกษานั้นก็ไร้ผล ต่อเมื่อบุคคลนั้นรู้จักใช้ความรู้ และปฏิบัติตนสมควร จึงจะสามารถส่งเสริมบุคคลนั้นให้มีความเจริญ

ความเป็นพาหุสัจจะบุคคล จัดเป็นมงคล เพราะเป็นเหตุแห่งความสรรเสริญ และความเป็นผู้ฉลาดในกุศล อกุศล และบริหารตนให้บริสุทธิ์ ปราศจากโทษ ดังพุทธพจน์ว่า

“ตูกอนภิกษุทั้งหลาย อริยสาวกที่เป็นผู้สดับ ย่อมละอกุศล บำเพ็ญกุศล
ละกรรมอันมีโทษ บำเพ็ญกรรมอันปราศจากโทษ ย่อมบริหารตนให้บริสุทธิ์”^๕

^๒ สิริคุตโต ภิกษุ, มงคล ๓๘ ประการ (ไม่ปรากฏโรงพิมพ์และปีที่พิมพ์)

^๓ สติถาวรณ,(พระธรรมวิสุทธิกวี), อุดมมงคลในพระพุทธศาสนา ฉบับรวมเล่ม (โรงพิมพ์, ธรรมสภา, กรุงเทพฯ ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์)

^๔ ธรรมโกศาจารย์,พระ, มงคลชีวิต (พิมพ์โดย ธรรมสภา กรุงเทพฯ ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์)